

Weinig aandacht voor seksuele behoeftes patiënten

In instellingen voor langdurige zorg hebben patiënten behoefte aan seks. Daar wordt weinig rekening mee gehouden, blijkt uit recent onderzoek.

Volgens verpleegkundigen en verzorgenden hebben patiënten een 'normale' behoefte aan seks, maar bestaan daarvoor nauwelijks mogelijkheden. Volgens 71 procent van de zorgverleners is de seksuele behoefte van patiënten niet standaard opgenomen in het zorgplan. Tegelijkertijd geeft 76 procent aan dat het juist belangrijk is dat dit wel gebeurt.

Dat zijn de belangrijkste conclusies van een onderzoek waarvan de resultaten in oktober werden bekendgemaakt door de opdrachtgevers, Elsevier Bedrijfsinformatie en het NCRV-televisieprogramma *Heilig Vuur*. In totaal werden 334 verpleegkundigen en verzorgenden geïnterviewd, die werken in psychiatrische instellingen, verpleeghuizen, verzorgingshuizen, bejaardenhuizen, instellingen voor gehandicapten en revalidatiecentra. Uitvoerder van het onderzoek was DUO Market Research in Utrecht. Elsevier Bedrijfsinformatie organiseerde op 4 oktober jongstleden het Nachtcongres voor verpleegkundigen en verzorgenden, waar onder meer de resultaten van het onderzoek ter discussie stonden.

Verpleegkundig domein

Op het Nachtcongres was hbo-v docent Mathilde Bos een van de sprekers. Zij sprak onder meer over de *Zorg voor de Liefde*. Deze zorg voor de liefde van patiënten is onderbelicht, vindt ze: „Terwijl in een mensenleven intimiteit en seksualiteit toch eigenlijk net zo belangrijk zijn als eten en drinken. Dan moet je daar dus ook aandacht aan geven.”

Volgens Bos past seksualiteit en intimiteit van patiënten binnen het verpleegkundig domein. „Verpleegkundigen houden zich

bezig met de kwaliteit van leven van de patiënt. De verpleegkundige is verantwoordelijk voor de gevolgen van de ziekte op het leven van een patiënt. Een ziekte of handicap heeft belangrijke gevolgen voor de seksuele gewoontes en behoort dus tot het verpleegkundig domein.”

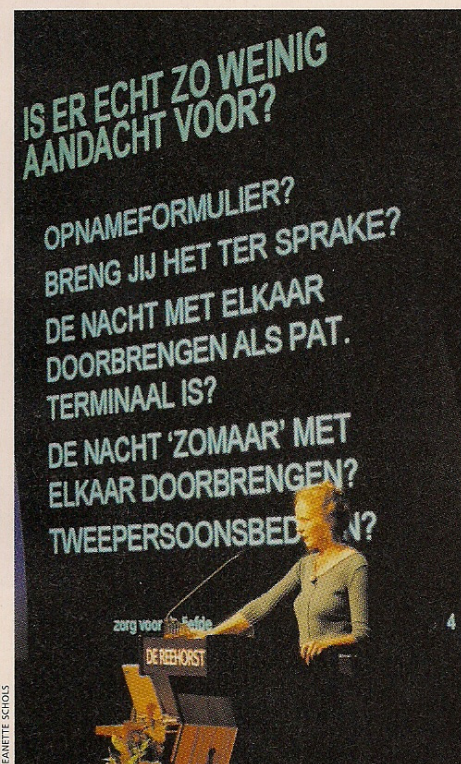
In de war

Ruim driekwart van de respondenten vindt dat in zorgplannen standaard de behoefte aan seks van een patiënt moet worden opgenomen. Maar slechts 52 procent vindt dat de verpleegkundige dit moet oppakken. Bos: „Onze beroepsgroep is in de war. De helft vindt dat het wel binnen ons domein hoort en de andere helft vindt van niet of weet het niet. Dan is het moeilijk om met elkaar beleid te maken.”

Een klein deel van de instellingen (13 procent) werkt samen met de Stichting Alternatieve Relatiebemiddeling of soortgelijke organisaties. Deze bemiddelingsbureaus brengen vrijwilligers, die patiënten helpen met seksuele activiteiten, in contact met hulpbehoevenden. Volgens 27 procent van de geïnterviewden hebben patiënten of bewoners van hun instellingen behoefte aan dergelijke bemiddeling.

Hotelkamer

Wat kunnen verpleegkundigen doen om de patiënt die seksuele behoeften heeft, te helpen? Mathilde Bos: „Maak het in je team bespreekbaar en maak letterlijk en figuurlijk ruimte binnen de zorg. Het gaat om je verplaatsen in jouw patiënten: wat zijn veel voorkomende behoeftes? Juist in tijden van crisis heb je een emotionele thuisbasis nodig. Intimiteit en eventueel seks horen

Docent hbo-v en publicist Mathilde Bos sprak in de nacht van 4 op 5 oktober tijdens het Nachtcongres over de noodzakelijke **zorg voor de liefde** van patiënten en bewoners.

daarbij. In een algemeen ziekenhuis hebben patiënten misschien behoefte aan een aparte (hotel)kamer om zich even te kunnen afzonderen met hun partner. In de psychiatrie idem dito. Ik heb overigens de indruk dat de revalidatiecentra verder zijn. De seksuele behoefte wordt daar vaker in het zorgplan opgenomen.”

Frans Glissenaar en Margot Hamel